

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Quartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput III. (a) Idem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

CAPUT II.

Idem (a) *Albianensi Episcopo.*

Quod Sedem Apostolicam consulis super iis, quæ dubia tibi existunt, gratum gerimus, & acceptum, & tua exinde fraternitas non parum commendanda videtur. Ex tua siquidem parte nobis est intimatum, quod quædam mulier tui Episcopatus cui-dam viro nupsit, ignorans, quod propter utriusque (b) inguinis rupturam genitalia ejus essent (c) abscissa, nec ab eo cognita fuisset: qui utique modò factus leprosus, se pariter, & sua reddidit domui infirmorum. Mulier verò ad domum paternam reversa, sicut juvenis, alii viro nubere desiderat, & conjugali affectu conjungi. Verùm licet Ecclesia Romana non consueverit propter naturalem (d) frigiditatem, nec propter alia maleficia legitimè conjunctos dividere, si tamen (e) consuetudo generalis Gallicanæ Ecclesiæ habet, ut hujusmodi matrimonium dissolvatur, nos patienter tolerabimus, si secundum illam consuetudinem eidem mulieri, cui voluerit, nubendi in Domino concesseris facultatem; sicut enim (f) puer, quia non potest reddere debitum, non est aptus conjugio; sic quoque qui impotentes sunt, minimè apti ad contrahenda matrimonia reputantur.

NOTÆ.

1. (a) *Albianensi.*] Ita etiam legitur in prima collectione, *sub hoc tit. cap. 2.* sed legendum est *Ambianensi*, ut habetur in *cap. ad hæc 15. de decim. cap. sanè, de regul. cap. porro, de divorc.* ubi extant aliæ partes hujus textus.
2. (b) *Inguinis.*] Inguina ab anatomicis propriè dicuntur partes illæ corporis concavæ, pubi utrimque vicinæ, vulgò *ingles*: plerumque tamen accipiuntur pro ipsis pudendis, tam fœminarum, quàm virorum, ut ex Horatio & Virgilio probat Ambrosius Calep. *verbo Inguina.*
3. (c) *Abscissa.*] Dum matrimonium contraxit, non postea.

Quæ superveniunt post matrimonium celebratum, licet adhuc ratum; nam si præcederent impedimenta perpetua, matrimonium ab initio illud nullum esset, ut infra dicemus.

(e) *Consuetudo.*] Eum verò Galliæ morem repetere possumus ex *lib. 6. cap. Carol. cap. 19.* ibi: *Si vir & mulier junxerint se in matrimonio, & postea dixerit mulier de viro, non posse nubere cum eo, si poterit probare quod verum sit, accipiat alium, eo quod juxta Apostolum non potuit illi reddere debitum.* Eandem Caroli constitutionem scripsit ad litteram Fulbertus Carnotensis *epistol. 48.* Quatenus consuetudo nova impedimenta matrimonii inducere possit, aut antiqua tollere, exposui in *cap. 1. de sponsal. & in cap. 5. de consanguin. & affin.*

(f) *Puer.*] Ut probavi in *c. 1. de spons. impub.*

CAPUT III.

(a) Idem.

EX litteris tuis accepimus, quod quidam quindecim annorum, vel eo amplius, quandam tredecim annorum duxit in uxorem: verùm cum debitum reddere deberet, & (b) non posset, mulier tam gravem contraxit infirmitatem, ut omnino viro sit facta inutilis, & instrumentum ejus ita sit impeditum, quod viro non valeat commisceri. Sed quia nobis dubium est, an pro culpa viri infirmitas pervenerit, super hoc plenum, vel certum dare responsum non valemus. Quod si tibi constiterit, quod illud vitium à natura contraxerit, nec ope Medicorum poterit juvari, viro aliam accipiendi liberam tribuas facultatem: si verò ex culpa viri hoc pro venit, licet non sit (c) tutum indulgeri ei, ut aliam accipiat, tamen sub dissimulatione poteris sustinere, quia tutius est unam tanquam uxorem habere, quàm cum multis peccare.

NOTÆ.

NOTÆ.

1. (a) *Dem.*] In secunda collectione, sub hoc titulo, cap. i. legitur Alex. III. nullibi tamen exprimitur cui rescribat Pontifex.

2. (b) *Et non possit.*] Et ita impedimentum illud coeundi præcesserat ipsum matrimonium, alias si sequeretur, non irritaret illud. ut infra dicemus.

3. (c) *Tutum indulgeri.*] Ex cap. litteras 4. hoc titulo, in 1. collect. ubi Clemens III. Verulano Episcopo ita scribit: Litteras tuas recepit, ex quarum tenore cognovimus, quod cum lator presentium quandam feminam, jam elapso quinquennio, sibi matrimonio copulasset, & secum per tres menses in eodem lecto dormisset, maleficio suo creditur impe-

ditus, quod cognoscere illam nequirit. Super quo Sedis Apostolice litteras recepit, in quibus continebatur, quod de Romana Ecclesia consuetudine non erat talium matrimonium separandum: unde convocatis eis ad tuam presentiam, cum viverent separatim; compulsisti eos ad habitationem redire communem: & licet postmodum in eadem domo, & lecto fuissent, & homo multa verba, sicut tibi constitit, eidem femina contulisset; ei tamen non potuit carnaliter commisceri, propter quæ tu timens ne idem vir homicidii reatum incurrat, quid in hoc casu esset agendum, nos consulere voluisti. Quocirca d. i. p. A. f. m. quat. pro memoratis occasiombus non dimittas quin prædictos virum & uxorem per censuram ecclesiasticam insimul habitare compellas.

CAPUT IV.

(a) Lucius III.

CONSULTATIONI tuæ, quæ nos consulisti, utrum foemina clausæ, impotentes commisceri maribus, matrimonium possint contrahere, & si contraxerint, utrum debeat rescindi? taliter respondemus, quod licet incredibile videatur, quod aliquis cum talibus matrimonium contrahat, & quamvis de hujusmodi expressum canonem non habeamus, sacrosancta tamen Romana Ecclesia consuevit in consimilibus judicare, ut quæ non possunt haberi tanquam uxores, habeantur tanquam forores. Verumtamen talibus artificio aliquando consuevit succurri, ut valeant aptè reddere debitum, & accipere.

NOTÆ.

1. (a) *Lucius III.*] Ita etiam legitur in secunda collectione, sub hoc titulo, cap. 3. nullibi tamen exprimitur cui rescribat Pontifex. In præfenti deciditur illa satis vexata quæstio; utrum videlicet inter impotentes ad coeundum, matrimonium scienter contractum sustineatur? quam adeò diffusè & doctè disputarunt Vazquez 3. part. disput. 125. cap. 7. Martin. Perez disput. 37. sect. 4. Basil. Legion. in qq. quodlib. q. 5. scholast. & lib. 7. de matrim. cap. 56. cum sequenti, & post eos Hortad. tom. 2. de resid. resolut. 8. §. 6. ut superfluum censuerim commentarium hujus

textus ex eis transcribere. Illud tantum observo, sententiam Basilii, videlicet tale matrimonium contractum inter impotentes, sine relatione ad copulam, valere; probari ex cap. requisisti 33. quæst. 2. cap. laudabilem, hoc titulo, cap. 2. hoc tit. in 1. collect. ubi Alex. III. ita ait: Super eo verò quod de illo nobis significasti, qui cum procreare vellet filios, uxori suæ nunquam carnis debitum reddidit, vel reddere potuit: inquisitioni tuæ taliter respondemus, quod diversa sunt inde decreta, & diversa sententia: sed consuetudo est Romana Ecclesie in similibus taliter tenere, quod si non potest eam sicut uxorem habere, ipsam habeat sicut fororem.

CAPUT V.

(a) Coelestinus III.

LAUDABLEM, &c. *Et infra:* Sollicitè quoque ad ultimum requisisti, quantum tempus indulgendum sit naturaliter frigidis ad experientiam copulæ nuptialis, in qua si defecerint, separentur. Nos verò quamvis in antiquis, tam (b) canonibus, quam (c) legibus super hoc diversa tempora concedantur; id tamen in præfenti consultatione sentimus, ut si naturaliter frigidus non potest illâ, quam duxit, uti pro conjuge, à tempore celebrati contractus, si frigiditas prius probari non possit, usque ad triennium secundum (d) authenticum legale cohabitent, quo elapso si nec tunc cohabitare voluerint, & juxta decretum (e) Gregorii mulier (f) per justum judicium de viro probare potuerit, quod cum ea coire non possit, accipiat alium: si autem ille aliam acceperit, separentur. Quod si ambo consentiunt simul esse, vir eam, etsi non ut uxorem, sed saltem ut fororem habeat. At verò si quod nunquam se invicem